

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВОСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЧИННИК ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ ЙОГО РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

За умов ринкової економіки ефективність діяльності підприємства значною мірою залежить від його можливостей до залучення та використання ресурсів. У свою чергу, джерелом формування ресурсів підприємства виступає інвестиційна діяльність. Одним з визначальних факторів впливу на інвестиційну діяльність підприємства є рівень його інвестиційної привабливості як комплексної оцінки можливостей суб'єкта господарювання до залучення та використання фінансових ресурсів у процесі відтворення діяльності.

Інвестиційна привабливість являє собою сукупність характеристик господарської, фінансової та управлінської діяльності, перспектив розвитку та можливості залучення інвестиційних ресурсів. Інвестиційна привабливість забезпечує продуктивне інвестування шляхом повернення в минулому інвестованих ресурсів у вигляді суми грошей чи рівня прибутку, що може в майбутньому використовуватись шляхом капіталізації в ресурсний потенціал з метою зростання інвестиційного заохочення як інвесторів, так і власників підприємства.

Інвестиційна привабливість – це не тільки фінансово-економічний показник, але й модель кількісних і якісних показників – оцінок зовнішнього середовища (політичного, економічного, соціального правового) і внутрішнього позиціонування об'єкта у зовнішньому середовищі, оцінка його фінансово-технічного потенціалу, що дає змогу варіювати кінцевий результат.

Формування інвестиційної привабливості підприємства вирішальне для: ресурсного забезпечення діяльності підприємства; забезпечення конкурентоспроможності продукції і підвищення її якості; структурної перебудови виробництва; створення необхідної сировинної бази для ефективного функціонування підприємства; вирішення соціальних проблем; розширення і розвитку виробництва; відновлення основних виробничих засобів; підвищення технічного рівня праці і виробництва та ін.

Інвестиційна привабливість підприємства повинна формуватися на декількох щаблях – рівні держави, регіону, галузі та безпосередньо самого підприємства. Оскільки склад факторів, що впливають на формування кожного рівня є недостатньо чітко визначеним, необхідно здійснити їх уточнення. Який з визначених рівнів з точки зору впливу на інвестиційну привабливість є домінуючим, а який є менш важливим встановити вкрай важко. З ієрархічної точки зору найвищими є фактори, що формують державну компоненту інвестиційної привабливості. За нею слідує регіон, а потім галузь, яка ієрархічно знаходиться на тому ж рівні, що й регіон. Нижній щабель формують фактори інвестиційної привабливості підприємства.

Водночас, зазначимо, що рівні формування інвестиційної привабливості є певною мірою рівнозначними. Свідченням на користь цього висновку є той факт, що, наприклад, висока інвестиційна привабливість держави, регіону та галузі може бути перекрита незадовільною діяльністю потенційного реципієнта. У той же час підприємство із задовільними фінансовими показниками не буде вважатися привабливим, якщо воно знаходиться в країні з нестабільною економікою.

Провідні вітчизняні економісти вважають, що інвестиційна привабливість підприємства формується під впливом чинників, і виділяють наступні з них: економічні, політичні, організаційно-правові, законодавчі, соціальні і соціокультурні, екологічні, виробничі, інноваційні, інфраструктурні, споживчі, кримінальні, фінансові, ресурсно-сировинні, трудові, інституціональні, тобто ті, що характеризують економічний потенціал.

Таким чином, можемо виділити основні важелі впливу на інвестиційну привабливість суб'єкта господарювання:

- стратегія розвитку;
- кадрова складова;
- ресурсна складова;
- юридична складова;
- створення кредитної історії;
- заходи із реформування.

Основні методи підвищення інвестиційної привабливості лежать у основі забезпечення достатнього рівня конкурентоспроможності підприємства на інвестиційному ринку й безперечно пов'язані з загальними факторами інвестиційної привабливості, які укрупнено можна поділити на: фінансово-економічні; соціальні; інформаційні.

Найсуттєвіший вплив на формування рівня інвестиційної привабливості підприємства має перша група, до якої відносяться: підвищення ефективності використання основних засобів на підприємстві; зростання якості управління кредиторською й дебіторською заборгованістю; ріст ефективності використання оборотних активів; удосконалення управління прибутком підприємства; запровадження маркетингових заходів та управління якістю; підвищення ефективності управління ціноутворенням на продукцію підприємства; зростання ефективності діяльності підприємства за рахунок впровадження екологічно безпечного обладнання; налагодження та якості діяльності внутрішнього аудиту.

Найбільш важливими організаційно-економічними факторами підвищення інвестиційної привабливості підприємств є фінансове оздоровлення; ефективність капіталовкладень; своєчасна і правильна оцінка фінансового стану підприємства; раціональне використання робочого часу та трудового потенціалу підприємства; залучення

іноземного досвіду при оцінці та підвищенні інвестиційної привабливості; використання механізмів корпоративного менеджменту.

Таким чином, виходячи із зазначеного, зауважимо, що інвестиційна привабливість підприємства та ефективність формування та використання його ресурсного потенціалу знаходяться у діалектичному взаємозв'язку. З одного боку, інвестиційна привабливість сприяє формуванню необхідних обсягів інвестування для створення об'єктів та елементів ресурсного потенціалу. З іншого – ресурсний потенціал та ефективність його використання виступають вагомим важелем впливу на формування інвестиційної привабливості підприємства.

З цього доцільним буде зазначити, що прийняті управлінські рішення у сфері забезпечення інвестиційної привабливості повинні відповідати поставленій стратегії підприємства та формуванню і використанню його ресурсного потенціалу. Відтак, важливим є детальне вивчення складових ресурсного потенціалу підприємства, а саме: матеріальних та нематеріальних ресурсів, персоналу, фінансової складової та нової сфери для України, яка є досить розповсюдженою в розвинених країнах світу, – інформації. Саме остання складова в сучасних умовах є найважливішим елементом існування великих підприємств. Водночас, враховуючи той факт, що ресурсний потенціал являє собою складне поліструктурне утворення, жоден з його елементів не варто випускати з розгляду, а дослідження має відповідати вимогам комплексності.

В Україні інвестиційна привабливість підприємств знаходиться на досить низькому рівні. Тому на сучасному етапі ми можемо зробити висновок, що наша країна потребує стабільності в розрізі інвестицій та забезпечення своєї інвестиційної привабливості в цілому. Серед чинників макrorівня найбільш негативний вплив на інвестиційні процеси для підприємств формують: існуюча податкова система і корупція в держапараті, несприятливий інвестиційний клімат, причинами і одночасно проявами якого є недосконалість законодавчої бази, відсутність реальних форм підтримки малого бізнесу і ефективних заходів економічного стимулювання, незабезпеченість страхового ринку, відсутність пільгового кредитування особливо виробничої сфери, неефективність кадрової підготовки підприємців, низька ефективність капіталовкладень тощо.

Отже, узагальнюючи зазначене вище, зауважимо, що інвестиційна привабливість підприємства та рівень його ресурсного потенціалу пов'язані між собою системними взаємозв'язками підпорядкування та взаємообумовленості. Так, від рівня інвестиційної привабливості залежать можливості підприємства щодо формування ресурсного потенціалу, а ефективність використання останнього визначає показники діяльності суб'єкта господарювання, як наслідок – його привабливість для потенційних інвесторів.

Зазначене актуалізує доцільність та необхідність подальших розробок у сфері забезпечення інвестиційної привабливості підприємства з метою підвищення ефективності процесів формування та використання ресурсного потенціалу суб'єктів підприємницької діяльності.